

Segâh Niyaz İlahisi

Şem-i ruhuna cismimi pervane düşürdüm

NEY

Usûlü : **Devr-i Revan** [14/8]

Nutk-ı Şerifi : Sultan Veled Hz.

Şem i ru hu na cis mi mi per vâ
Ev râ kı di li â te şî sû zâ

vâ ne dü şür düm
zâ ne dü şür düm

Bir kat re i ken ken di mi um mâ
Tak rîr e de mem der di de rû num

mâ ne dü şür düm
num e le mim var

Mev lâ yı se ver sen be ni söy let

let me ga mım var

*Şem'-i ruhuna cismimi pervâne düşürdüm
Evrâk-ı dili âteş-i sûzâne düşürdüm
Bir katre iken kendimi ummâne düşürdüm
Hayfâ yolunu vâdi-i hicrâne düşürdüm
Takrîr edemem derd-i derûnum elemim var*

*Dinle sözüm sana direm özge edâdır
Dervîş olana lâzım olan aşk-ı Hudâ'dır
Âşıkın nesi var ise ma'şûka fedâdır
Semâ safâ câna şifâ rûha gıdâdır*

*Aşk ile gelin eyleyelim zevk u safâyı
Göklere değin ir görelim Hû ile Hâyı
Mestâne olup depredeyim çeng ile nâyı
Semâ safâ câna şifâ rûha gıdâdır*

*Ey sûfî bizim sohbetimiz câna safâdır
Bir cür'amızı nûşidegör derde devâdır
Hak ile ezel ettiğimiz ahde vefâdır
Semâ safâ câna şifâ rûha gıdâdır*

*Aşk ile gelin tâlib-i cüyende olalım
Şevk ile safâlar sürelim zinde olalım
Hazret-i Mevlânâ'ya gelin bende olalım
Semâ safâ câna şifâ rûha gıdâdır.*

Şems ü Mevlânâ'nın sırrı Sultân Veled Hz.

Sultân Veled

Hazretleri

[1226 - 1312]

Mevlana'nın oğlu ve Mevlevilik tarikatının kurucusudur.

Sultan Veled, şiirlerini devrin edebiyat dili olan Farsça ile yazmıştır. Mevlana gibi coşkun, lirik ve derinliği olan bir şair değildir. Daha çok, öğretici nitelikte tasavvufî şiirler yazmıştır. Sayıları az olmakla birlikte Türkçe şiirler de yazmıştır. Bu yönüyle 13. yüzyılda Anadolu'da aruz ölçüsüyle Türkçe şiirler yazılmasında önemli hizmetleri olmuştur.

Mevlânâ'nın tasavvufla alakalı görüşlerini bir sistem halinde birleştirip Mevleviliğe gerçek biçimini kazandıran şairdir. İlk Mevlevî dergâhının kurucusu olarak da bilinir. 1285 yılında Mevlevî tarikatının şeyhi olmuş ve ölüm tarihi olan 1312'ye kadar şeyhlik yapmıştır.

Sultan Veled'in bilinen beş eseri vardır. Divân'ından başka bilinen İbtidâ-nâme, Rebâb-nâme, İntihâ-nâme adlı üç mesnevisi ile Ma'arif adlı bir de mensur eseri bulunmaktadır.

Divan

Değişik nazım şekilleri ile yazılmış dini-tasavvufî ve ahlâki şiirler yer alır. Hacimli bir eser olan Divân'ın gazeller bölümünde Türkçe-Farsça-Rumca yazılmış mülemma manzumeler de bulunmaktadır.

İbtidâ-nâme

Sultan Veled'in yazdığı ilk mesnevidir. Veled-nâme adıyla da tanınan eser, 1291 yılında yazılmış olup içinde 76 Türkçe beyit bulunmaktadır. Mesnevi, Mevlânâ hakkında güvenilir bilgi vermesi bakımından önemlidir. Ayrıca Sultan Veled'in kendisi hakkında da eserde bilgi bulunmaktadır.

Rebâb-nâme

Sultan Veled'in yazılış sırasına göre ikinci mesnevisidir. Mevlânâ'nın Mesnevi'sinin vezninde fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün ve onun etkisi altında kalınarak yazılmış olan bu kısa mesnevide de 162 Türkçe beyit bulunmaktadır.

İntihâ-nâme

Sultan Veled'in son mesnevisidir. İşlenen konular bakımından bir önceki mesneviye benzer. Ancak, bu eserin tamamı Farsçadır.

Ma'arif

Sultan Veled'in dini, ahlâki öğütler veren son eseri olup mensur olarak yazılmıştır.

Devr-i Revan Usûlü

*) Türk müzikisi usullerinden.

*) Mevlevî âyinlerinde çok kullanıldığından âdetâ Mevlevî müzikisinin karakteristik bir ritmi durumuna geldiği için "Mevlevî devr-i revânî" ve "âyin devr-i revânî" adlarıyla da anılır. Türk müzikisinde kullanılan on dört zamanlı yegâne usul olup altı vuruşludur. Bir semâi, bir sofyan ve yine bir semâi, bir sofyanın bir araya gelmesinden, diğer bir ifadeyle iki devr-i hindî usulünün birbirine eklenmesinden meydana gelmiştir. Mevlevî âyinlerinde velveleli şekli kullanılır. 14/8'lik birinci ve 14/4'lük ikinci mertebeleri varsa da birinci mertebesi daha çok kullanılmıştır: *) Devr-i revânın kudümle velveleli vuruluşları da şöyledir:

Velveleli haliyle daha ziyade Mevlevî âyinlerinin birinci selâmlarında kullanılan bu usulle az sayıda peşrev, kâr, beste, şarkı, tevşih ve ilâhinin ölçüldüğü de görülmektedir.

Devr-i Revan Darb Usûlü

[14 / 8] mertebesi

- 1 . Darb : (Düm) / [1/2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 2 . Darb : (Tek) / [1/2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 3 . Darb : (Ka) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 4 . Darb : (Düm) / [1/2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 5 . Darb : (me) / [1/2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 6 . Darb : (Tek) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 7 . Darb : (Ka) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 8 . Darb : (Dü) / [1/4 Zamanlı ve Zayıf]
- 9 . Darb : (me) / [1/4 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 10 . Darb : (Dü) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 11 . Darb : (me) / [1/2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 12 . Darb : (Tek) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 13 . Darb : (Ka) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 14 . Darb : (Tek) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 15 . Darb : (Ka) / [1 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hurşit UNGAY

2) ' Türk Müzikisi Nazariyatı ve Usulleri-Kudüm Velveleleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]